

CHƯƠNG III

ĐẶC ĐIỂM TÂM LÝ CỦA TẬP THỂ LAO ĐỘNG

Giảng viên: TH.S BÙI THỊ THANH NHÀN

Nội dung chương 3

3.1. Khái niệm

3.2. Các giai đoạn phát triển của tập thể

3.3. Đặc điểm tâm lý NLĐ theo độ tuổi

3.4. Đặc điểm tâm lý NLĐ theo giới tính

3.5. Các yếu tố tác động lên bầu không khí TT

3.6. Xung đột và giải quyết xung đột trong TT

3.1. Khái niệm

Tập thể lao động có các dấu hiệu và đặc trưng sau:

- Có mục tiêu, mục đích chung
- Có tổ chức chính thức hoặc không chính thức
- Có quan hệ, nội quy và kỷ luật công tác
- Có quan hệ tình cảm,..

KHÁI NIỆM

Tập thể là một cộng đồng người cùng nhau thực hiện những mục đích có ý nghĩa xã hội (hành chính nhà nước, sản xuất, nghiên cứu, thể thao,...).

KHÁI NIỆM

Tập thể là một cộng đồng người cùng nhau làm việc và sinh sống, là môi trường giáo dục và rèn luyện cá nhân về mọi mặt, là cơ sở hình thành bản chất xã hội của con người, là điều kiện để giúp cho cá nhân phát triển toàn diện và dần trở thành con người hoàn chỉnh.

3.1. KHÁI NIỆM

- Tập thể lao động là một tập hợp nhiều người lao động được tổ chức chặt chẽ nhằm thực hiện những mục đích chung, có những mục tiêu và nhiệm vụ thống nhất, có sự nhất trí về tư tưởng, chính trị và đạo đức, có kỷ luật tập thể, có sự lãnh đạo thống nhất từ trên xuống dưới, có sự quản lý chặt chẽ về mọi mặt của quá trình lao động sản xuất và sinh hoạt tập thể.

3.2. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CỦA TẬP THỂ

3.2.1. Điều kiện phát triển của tập thể:

- Điều kiện khách quan:
 - + Cơ sở vật chất của tập thể
 - + Các nhiệm vụ và chức năng kinh tế - xã hội của tập thể
 - + Các mối quan hệ của tập thể với môi trường xung quanh
- Điều kiện chủ quan :
 - + Đặc điểm của các cá nhân trong tập thể
 - + Cách thức tổ chức quản lý của nhà lãnh đạo
 - + Những mối quan hệ của các thành viên trong tập thể

3.2. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CỦA TẬP THỂ

3.2.2.1. Giai đoạn hòa hợp ban đầu

3.2.2.2. Giai đoạn phân hóa (cấu trúc hóa)

3.2.2.3. Giai đoạn liên kết thực sự (hợp nhất)

3.2.2.4. Giai đoạn cực điểm

3.2.2.1. Giai đoạn hòa hợp ban đầu

- Tập thể người lao động chỉ có những mối quan hệ bề ngoài. Các yêu cầu mới chỉ là một sức mạnh bên ngoài đối với tập thể vì nó chưa biến thành nhu cầu riêng của từng cá nhân.
- Mỗi thành viên trong tập thể vẫn có những hứng thú, tính cách khác nhau và họ sẵn sàng khác nhau trong việc thực hiện những chức năng của từng người. Tuy nhiên, do yêu cầu của công việc và của người lãnh đạo, một số thành viên tích cực và có ý thức tốt đã gương mẫu chấp hành, biết phối hợp công tác và đoàn kết với nhau, là m gương cho những thành viên khác noi theo.
- Đến cuối giai đoạn này, tập thể lao động bắt đầu có sự biến đổi về chất để chuyển sang giai đoạn thứ 2.

3.2.2.2. Giai đoạn phân hóa (cấu trúc hóa)

Nhóm tích cực, có ý thức tốt: sẽ tách ra thành đội ngũ cốt cán, họ luôn ủng hộ các yêu cầu của lãnh đạo và tìm cách lôi cuốn, yêu cầu những người khác cùng thực hiện nhiệm vụ chung của tập thể. Hơn nữa, họ còn tham gia góp ý kiến một cách tích cực cho quá trình ra quyết định của lãnh đạo. Ngược lại, lãnh đạo cũng thường ủng hộ những yêu cầu của họ với tất cả quyền lực sẵn có.

- Nhóm thụ động lành mạnh: họ không tỏ ra tự giác và chủ động trong công việc nhưng lại sẵn sàng thực hiện các yêu cầu đề ra.
- Nhóm tiêu cực: họ tỏ ra thụ động, dửng dưng với lợi ích của tập thể, thờ ơ với mục tiêu và nhiệm vụ của tập thể cũng như với các yêu cầu của lãnh đạo. Từ nhóm tiêu cực này có thể tách ra một nhánh nhỏ thường trực chống đối các yêu cầu của lãnh đạo và đội ngũ cốt cán, trở thành những kẻ phá rối.

3.2.2.3. Giai đoạn liền kết thực sự (hợp nhất):

- Tập thể đã có thể thống nhất được ý kiến, đã nêu được những yêu cầu cơ bản của tập thể đối với từng từng thành viên và mỗi thành viên cũng có thánh độ nghiêm khắc đối với bản thân mình.
- Đây là giai đoạn mà tất cả hoặc đại đa số các thành viên của tập thể tỏ thái độ tích cực với nhau và đối với các nhiệm vụ của tập thể, sự cách biệt giữa các nhóm căn bản trong tập thể đã giảm bớt (hợp tác, tương trợ thực sự trên tinh thần đồng chí, tôn trọng và tin cậy lẫn nhau).
- Các yêu cầu chung của tập thể trở thành yếu tố điều chỉnh hành vi của mọi người. Tập thể biến thành một tổ chức xã hội tự điều chỉnh
- Lối làm việc của lãnh đạo cũng có những thay đổi. Người lao động sẽ yêu cầu cao hơn đối với người lãnh đạo, buộc người lãnh đạo phải nâng cao yêu cầu với chính mình và phải có trình độ lãnh đạo cao hơn. Chức năng của người lãnh đạo lúc này là dự đoán, lập kế hoạch, định hướng phát triển cho tập thể và doanh nghiệp.
- Hiệu quả lao động của tập thể ở giai đoạn này thường lên rất cao.